

Nf. 41.
(1)

9. L.

EXOTICARVM LINGVARUM USUS ET PRÆSIDIA

SPECIMEN EXHIBET EVANGELICISQVE
MISSIONARIIS DICAT

IO. HENR. CALLENBERG

cIs Iocc xxxvi.

*Æ*Thiopicæ linguæ

Grammaticæ Mariani Victorii Reatini,
romæ 1552. 4. & 1630. 8. *Institutiones*
linguæ chaldææ, seu æthiopicæ; romæ 1630.
8. Iob. Ludolfi, londini. 1661.

Lexicon Ludolfi.

Scripta miscellanea. Iacobi Wemmeri
lexicon æthiopicum, cum eiusdem linguæ in-
stitutionibus grammaticis, & indice vocum
latinarum; romæ, 1638. 4. Quatuor prima
capita geneleos æthiopice & latine per Ge-
orgium Christ. Burcklinum, francofurti,
1696. 4. *Prophetia* Ionæ, ex æthiopico in
latinum versa, & notis atque adagiis illustra-
ta a Theodoro Petræo. *Psalterium* per Ioan-
nem Potkenium, romæ 1513. & coloniæ,
1518. Iobi Ludolfi psalterium æthiopicum
):(cum

cum versione & notis Ioannis Henrici Michaelis, francof. 4. Extat quoque in polyglottis anglicanis. Canticum canticorum reperitur ibidem. Nouum Testamentum per Petrum Æthiopem, romæ, 1548. Insertum quoque est polyglottis anglicanis. Antonii Fernandez opus sex dierum. Theodori Petræi homilia æthiopica de natiuitate Iesu Christi, latino sermone donata. Confessio Claudii, per Iobum Ludolfum. Dioscori liturgia, per Ioannem Michaellem Wanslebi-um. Antonii Fernandez rituale romanum. Idem de ieiunio; & de immunitate ecclesiastica. Eiusdem instructio sacerdotum pro confessionibus audiendis; vita beatæ virginis, Mariæ; liber synodorum; calendarium festorum mobilium, iuxta computum anni æthiopici, ut cum romano conueniat.

Africanae. Leo Afric. 6. b. 24. a.

Albanensis. Dottrina christiana del Bellarmino, tradotta in lingua albanese da D. Pietro Budi di Pietra Bianca; romæ, 1638. 4.

Amboina, insula. Lingua incolarum malaïca est.

Americanae. Davidis Schram lexicon americanum.

Anamitica. Lexicon & catechismum edidit Alexander de Rohdes; illud cum versione lusitana & latina, hunc cum latina versione; romæ, typis s. congreg. de propag. fide, 1651. 4.

Angolensis. Gentilis Angollæ, mysteriis

lusi.

Iufitano olim idiomate per Antonium de Coucto, foc. Iefu theologum; nunc autem latino per Antonium Mariam Prandomontanum, capucinum, inſtructus atque locupletatus; romæ, typis ſ. congreg. de propag. fide, 1661. 4.

Arabica. Theuenot in itiner. tom. I. 796.

eius in Perſia uſus. Philippi a S. Trinitate itinerarium. 263.

Armenica lingua.

Grammatica. Franciſci Riuolæ, 1633.

Clem. Galani grammaticæ linguæ armenicæ, cum logica & vocabulario; romæ, 1645. 4.

Ioannis Ioachimi Schræderi theſaurus linguæ armenicæ, 1716. 4. Alphabetum armenicum, cum nonnullis orationibus; romæ, typis ſ. congreg. de propag. fide. 8.

Lexica. Franciſci Riuolæ dictionarium armenolatium, paris. 1633. 4. Clementis Galani, & Ioannis Ioachimi Schræderi; amſtelod. 1711. 4.

Scripta alia. Sacer codex vniuerſus, amſtelod. 1666. 4. Pfalterium, romæ. 8. Obadias, per Andream Acoluthum; lipſiæ, 1680. 4. Thomas a Kempis de imitatione Iefu. Ordo miſſæ armenorum, cum interpretatione latina; romæ. 1642. Doctrina chriſtiana Theodori Petrai, cum verſione latina; amſtelod. 1667. 8. Concordia armenorum; romæ, apud Stephanum Paulinum, 1623. 8. Clementis Galani conciliationes

); (2 eccle;

ecclesiæ armenæ cum latina ; tomus I. historicus cum interpretatione latina ; romæ, typis congreg. de propag. fide 1650. f. Pars II. controuersialis. 1658. Tomi II. Pars altera controuersialis. 1661. Summa doctrinæ christianæ armenæ, apud Stephanum Paulinum ; romæ, 1623. 8. Dichiaratione piu copiosa della dottrina christiana, tradotta della italiana in lingua armena da Pietro Paolo, sacerdote armeno ; romæ, 1630. 4. Doctrina christiana Petri Pauli, sacerdotis armeni. Lutet. 1634. Professio fidei armena, romæ, 1642. 8. Carte di gloria armene, typis s. congreg. romæ, 1637. f.

Asia insulæ extremæ. Hic sermo malaicus in usu est.

Banda, insula. Sermo popularis est malaicus.

Canarina lingua. Grammatica Thomæ Stephani de Busten.

Celebes, insula. Lingua incolarum malaica est.

Chilensis linguæ

Grammatica, Gabrielis de Vega, & Ludouici de Valdiuia.

Lexica eorundem.

Scripta alia, Gabrielis de Vega annotationes linguæ chilensis. Ludouici de Valdiuia doctrina christiana, & confessionarium breue, Eiusdem mysteriorum fidei tomus.

Congensis, Hyacinthi Bruscioli a Vetralla regulæ

gulae quaedam pro difficillimi congensum
idiomatis faciliori captu, ad grammaticæ nor-
mam redactæ; romæ, typis s. congreg. de
propag. fide, 1659. 8. Eiusdem doctrina
christiana, ibid. 1650. 4.

Constantinopolis. Græci, in italia purum ita-
lorum sermonem addiscunt, atque hunc,
domum reuerfi, alios docent. Chytræus de
eccl. græc. 99.

Coptica lingua

Grammatica. Athanasii Kircheri pro-
dromus coptus de lingua copta. Eiusdem
lingua ægyptiaca restituta, romæ, 1643. 4.
Alphabetum copticum, seu ægyptiacum; ro-
mæ, typis s. congreg. de propag. fide. 8.

Scripta alia. Boniour pentateuchus co-
pticoarabicus, romæ. Nouum Testamen-
tum per Wilckin. Boniour exercitatio in mo-
numenta coptica, seu ægyptiaca, bibliothecæ
vaticanæ; romæ.

Coromandelinum littus.

Generatim. Indi

Gentiles.

Plurimis damulica lingua
vernacula est.

Mancipia, in europæis familiis
educata, addiscunt lusitanam. Hæc corrupta
est apud Indos.

Anglorum mancipia damulicam
tantum intelligunt; der dänischen missiona-
rien bericht, contin, 13. p. 30.

):(3

Mu-

Mubammedani loquuntur damulice, in sacris adhibent arabicam linguam.

Christiani magna ex parte lusitano sermone utuntur.

Speciatim.

Ubi Bengalæ vicinum est, maurus & gentuanus frequentior esse videtur sermo. Maurum verò arabici dicās idioma.

Circa locum, qui Irukkam dicitur, warugicæ linguæ usus deprehensus est.

Alio tractu maraticus sermo auditur.

Cudulur, in littore coromandelino, damulicis maxime & lusitanis personat vocibus. *Damulica* lingua sæpe eadem ac malabarica.

Epirotica

Lexicon Francisci Bianchi.

Scriptum aliud. Versio epirotica doctrinæ christianæ Bellarmini, auctore Petro Budi da Pietra Bianca; romæ, 1664.

Galibis, sitæ in america meridionali prouinciæ, lingua. Eam grammatica illustrauit Petrus Pelleprat.

Gentuana lingua eadem ac warugica.

Georgianarum

Grammatica. Alphabetum ibericum, seu georgianum, cum nonnullis orationibus; romæ. 1629. Francisci Mar. Maggii syntagma linguarum, quæ in Georgia regionibus audiuntur; romæ, 1643. f.

Lexicon. Dictionario georgiano, ouero iberico-italiano, composto da Steffano Paolini,

ni, con l'aiuto di D. Nicephoro Irbachi, monacho di S. Basilio. 8. romæ, 1629. 4.

Scripta alia. Litanæ B. M. V. lauretanæ, georgice; romæ, 1629. f. Pædagogia, dialecto iberica per Michaelem Isthpanouitz, impressa anno 1711.

Græcæ linguæ vulgaris

Grammaticæ. Erpenius de lingua græcorum communi. Tribbechouii grammatica.

Lexicon. Ioannis Meurfii glossarium græcobarbarum.

Scripta alia. Neophyti Rhodini homilia. Eiusdem exercitia spiritualia, romæ, 1641. 8. Thomas a Kempis de imitatione Christi, per eundem; ibidem, 1638. 12. &c. *Guatemalensis.* Philippi Ruiz del Corral vocabularium.

Iaponicæ

Grammaticæ. Eduardi de Silua. Didaci Colladi ars grammatica linguæ iaponicæ; romæ, 1632. 4.

Lexica. Eduardi de Silua. Didaci Colladi dictionarium, seu thesauri linguæ iaponicæ compendium; romæ, 1632. 4.

Scripta alia. Didaci Colladi modus confitendi, & examinandi pœnitentem iaponensem; 1632. 4. Petrus Gomez de excellentia & utilitate martyrii.

Iaua, insula. Incolæ lingua utuntur malaica.

Indostanorum lingua litteris gaudet per-

):(4

ficus,

ficis. Der dänischen missionarien bericht, contin. 18.

Kirendum, philosophorum indicorum lingua, ibid. p. 433. & contin. XXI. 612. 708.

Madras, in littore coromandelino. In hac vrbe audiuntur loquentes maxime lingua warugica, maratica, peguana, malaica, finica, maura, persica, turcica, armena, lusitana. *Malaica* lingua.

in usu est extremarum asiæ insularum incolis.

Grammatica Davidis Hæx.

Lexicon eiusdem malaicolatinum & latinomalaicum; romæ, typis congreg. de propag. fide. 1631. 4.

Scripta alia. Belgæ in illam sacrum transtulerunt codicem. Nouum testamentum malaicum litteris latinis amstelodami impressum.

Maratica facilior malabarica, proprias habet litteras. In usu est apud incolas prouinciæ, in littore coromandelino sitæ.

Marilandica Andreæ Viti grammatica, lexicon, catechismus.

Maromissa. Emmanuelis Vegæ grammatica, lexicon, catechismus.

Maura indorum, passim frequentata.

Mauritanica. Davidis Schram lexicon. Thomas a Kempis de imitatione Christi.

Milcaiacensis. Lud. de Valdiuia grammatica, lexicon, catechismus, & methodus confitendi.

Mogu-

Mogulica. Acta erud. lipſ. 1722. p. 415. 1717.
p. 321.

Orientalis linguæ.

de iis *generatim.* Theſ. Ambroſii intro-
ductio in chaldaicam, ſyriacam, armenam
& alias linguas. 1539. Chriſtiani Rauii pa-
negyricæ orationes duæ de linguis orientali-
bus; ultraiecti 1643. 4. Idem de facilitate
linguæ orientalis, amſtelod. 1646. 8. Briani
Walton introductio ad lectionem linguarum
orientalium, hebraicæ, chaldaicæ, ſamaritanæ,
ſyriacæ, arabicæ, perſicæ, æthiopicæ,
armenæ, coptæ; londini, 1655. 8. Ioan-
nès Henricus Hottingerus de vſu linguarum
orientalium in rebus ſacris; heidelbergæ, 1658.
4. Eiusdem grammatica IV. linguarum, he-
braicæ, chaldaicæ, ſyriacæ & arabicæ har-
monica; ibidem 1659. 4. Auguſti Pfeifferi
introductio in orientem, wittenbergæ. 1672.
4. & 17. 5. 8. B. M. I. F. lexicon hebrai-
cum, ſyriacum & arabicum. 1686. 4. Iacobi
Altingii ſynopſis institutionum ſamaritana-
rum, rabbinicarum, arabicarum, æthiopi-
carum & perſicarum, 1717. 8. Ioannis Er-
neſti Gerhardi harmonia linguarum orienta-
tium. Ioannis Henrici Hottingeri ſmegma
orientale. Eiusdem promptuarium, ſeu bi-
bliotheca orientalis. Chriſtiani Rauii gram-
matica generalis hebræo-chaldæo-ſyro-ara-
bico-ſamaritana. Ei. catalogus manuſcri-
ptorum orientalium. Timoth. Agnellii

ni prouerbia in lingua araba, persiana & turca &c. Theod Hackspanii obseruationes arabicosyriacæ. Io. Georg. Nisselii epistolæ Iacobi versio arabica & æthiopica. Iugd. 1654. Ei. versio arabica & æthiopica epistolæ Iudæ. Iac. Golii catalogus librorum orientalium. Ionæ Sveno collatio linguæ svecicæ cum linguis orientalibus. *Ottomitica.* Cornelius de Bye scripsit varia, ad emendationem gentis, cui illa vernacula est, spectantia.

Peninsula intra Gangem littus meridionale. Hic corruptior reperitur sermo malabaricus.

Persica lingua.

Vetus. Burtoni Ieiphana veteris linguæ persicæ, Relandi dissertatio de veteri lingua persica.

Noua.

Grammatica. quas ediderunt Ludouicus de Dieu, Iugduni, 1639. & 1661. 4. Ioannes Grauius, Iondini, 1644. & 1649. 4. F. Ignatius a Iesu, romæ, 1661. 4. Alphabetum persicum ibidem separatim excusum est.

Lexica, Ioannis Zechendorffii; Castelli, & Angeli a sancto Iosepho gazophylacium linguæ persicæ, ital. lat. gall. pers. amstelodami, 1684. f. De hoc iudicium D. Hyde: postquam ipse XV. aut plures annos in perside, eiusque consinitis, vixisset, doctiorem persæ dialectum non didicit, nec quidem communiorum vocum scriptionem satis nouit; ut
plenius

plenius constat ex eius gazophylacio persico, ubi tam ampla errorum messis, ut omnes corrigere aliud ei suppar volumen conficeret: ibi enim quævis fœmina vix peius in orthographia errauerit, quam ille. Quod certissimo est indicio, istum hominem inter ignarum vulgus garrive tantum didicisse, voces auditu accipiendo; libros autem non satis euoluisse, nec accuratum in ea lingua studium posuisse.

Scripta alia.

Schah Cholgii astronomica, editore Ioanne Grauiio, londini. Saadi rosarium persice & latine, interprete Georgio Gentio, amstelodami, 1651. Idem latine, interprete du Ryer. 1634. Germanice vero, interprete Adamo Oleario. Leuini Warneri prouerbiorum persicorum centuria, lugduni, 1644. Ulug Beig de epochis orientalium, editore Ioanne Grauiio, londini. Anonymus Persa de siglis arabum & persarum astronomicis, editore eodem. Abrahami Wheloci quatuor euangeliorum versio persica, londini, 1657. f. Historia Christi xaueriana, per Lud. de Dieu, 1639. Angelus a sancto Iosepho in gazophylacio refert, legatum gallicanum in aula turcica, Olier de Nointel, de versione Noui Testamenti persica, quæ in polyglottis anglicanis reperitur, hoc tulisse iudicium: dont le Persien du nouveau Test. suiuant les assurances positives, qui nous ont été données, est plein de fautes grossieres, & dignes de censure

fure & de rifee, ainfi qu'il éft constant par la qualification d'ame fainte ou pure au faint esprit, & par les expreffions d'enfanter au lieu d'engendrer, y étant dit, que Iacob accoucha d'Ifaac, & ainfi des autres.

Quichua lingua. Didaci Gonzalez Holguini grammatica, & vocabularium.

Samaritana.

Grammatica Io. Morini; Christoph. Cellarii, cizæ, 682. &c.

Scripta alia. Io. Morini opuscula hebræo-samaritica, paris. 1657. 8. Christoph. Cellarii samaritanæ, hiftoriæ collectanea, cizæ, 1688. 4. Epiftolæ samaritanæ fihemitarum ad Iob. Ludolfum, cum Cellarii verfione & annotationibus ibid.

Singaleæ. Nouum testamentum per Guiliel-
mum Conynium, in belgio editum.

Sinica.

Grammatica. Didaci Collado, Ioannis Baptiftæ de Morales. Theoph. Siegfr. Bayeri præceptiones de lingua finica. Ei. museum finicum.

Lexica. Didaci Collado, romæ. 1632. 4. Matthæi Riccii calepinus europæo-sinicus. Nicolai Trigautii vocabularium finicum. Ioannis Baptiftæ de Morales.

Scripta alia. Matthæi Riccii catechismus. Alphonfi Vagnonii prolixior catechismus de incarnatione & passione Christi, vita & miraculis beatæ virginis, vol. II. Didaci de

Pan-

Pantoiæ explicatio XII. articulorum ſymboli fidei. Roderici de Figueyredo explicatio totius fidei chriſtianæ, libri IV. Alphonſus Vagnonius de principio & fine mundi. Idem de IV. nouiſſimis. Thomas a Kempis de imitando Chriſto. Didaci de Pantoiæ VII. victoriæ virtutum contra totidem vitia capitalia oppoſita. Alphonſus Vagnonius de filiorum educatione; de imitatione ſanctorum; de amore veræ virtutis; de conſolationibus. Roderici de Figueyredo variæ preces & devotiones. Iacobi Rho explicatio orationis dominicæ; explicatio ſalutationis angelicæ. Idem de operibus miſericordiæ; de mortificatione & ieiunio. Alphonſi Vagnonii ſanctorum vitæ. Idem de philoſophia naturali. Matthæus Riccius de elementis. Alphonſus Vagnonius de ſphæra mundi. Roderici de Figueyredo Ariſtotelis libri de cælo. Matthæus Riccius de memoria. Alphonſus Vagnonius de memoria artificiali. Matthæi Riccii coſmograph. & aſtrog. præceptiones. Priores VI. libri elementorum Euclidis, cum notis Chriſt. Clauii. Iacobi Rho liber de arithmetica. Matthæi Riccii arithmetica præctica. Ioannes Terentius de angulis ſphæricis; de declinatione ecliptica ab æquatore; de aſcenſionibus recti; de menſuris cæli. Iacobus Rho de menſura cæli & terræ. Eiusdem tabulæ motus ſolaris, tomi IIX, lunaris totidem; de motu quinque planetarum libri II. Regula proportionum;
pro

pro reformatione calendarii finenſis. Matthæus Riccius de horologiis, aſtrolabio, ſphæra. Alphonſus Vagnonius de philoſophia morali. Matthæus Riccius de rebus ethicis; de amicitia. Alphonſus Vagnonius de optima regni adminiſtratione. Matthæi Riccii paradoxa; geographica orbis deſcriptio, cum commentariis. Alphonſi Vagnonii dialogus de variis materiis. Conferatur Cupleti catalogus librorum finicorum.

Sumatra. Lingua incolarum malaica eſt.

Syriaca lingua.

Grammaticæ. Widmanſtadii elementa linguæ ſyriacæ, viennæ, 1555. 4. Chriſtophori Crineſii gymnaſium ſyriacum, witeb. 1611. 4. Ioannis Gasbari elementa linguæ ſyriacæ, colon. alobr. 1616. 8. Abrahami Eechellenſis; romæ, typis congr. de prop. fide, 1628. 16. Grammatica ſyriaca Accurenſis, ibidem, 1647. 8. Chriſtophori Cellarii porta ſyriæ, lipſiæ, 1677. 4. Henrici Opitii ſyriasmus, lipſ. 1691. 4. Hermannî van der Hardt ſyriacæ linguæ elementa, 1718. 8. Georgii Amiræ, Boderiani, Michaelis Dilherri, Thomæ Erpenii, Leuſdenii, Andree Maſii, Ioannis Caſparis Mirycæi, Caſparis Waſeri.

Lexica Guid. Fabritii Boderiani, Chriſt. Crimeſii, Martini Troſtii, Ioannis Buxtorffii, Ægidii Gutbirii, Davidis Clodii.

Scripta alia. Verus Teſtamentum in polyglot.

Iyglottis anglicanis & pariſienſibus. Pfalterium Sionitæ, Lugd. Bat. 1625. Nouum Teſtamentum Widmanſtadii, viennæ, 1556. Martini Troſtii, coth. anhalt. 1621. 4. Gutbierii, Caroli Schaaf. 1717. 4. Ioannis Michaelis Dilherri eclogæ ſyriacæ ex N. T. Ioannis Albrechtii variæ lectiones ſyriacæ codicis IV. euangelistarum manuſcripti, vetuſti, e bibliotheca gerhardiana; ienæ, 1666. 8. Chriſtophori Crineſii epistoſta ad romanos, ſyriacæ. Martini Troſtii epistoſtæ Iohannis, ſyroſatine. Suen. Ionæ catechiſmus minor, ſyriacæ & latine. Officium ſimplex Maronitarum, romæ, 1637. 8. 1656. 1666. f. typis congreg. de propag. fide. Breuiarium Maronitarum, ſiue Syrum. ibidem, 1656. & 1666. f. Seuerus Alexandrinus de ritibus baptiſmi & eucharistiæ, cum verſione latina. 1572. Ioannis Morini ordinationes Maronitarum, Iacobitarum, Neſtorianorum &c. Proceſſio ſ. crucis iuxta vitum Maronitarum. 1647. 4. romæ, typis congreg. de propag. fide. Andreae Mulleri ſymbolæ ſyriacæ, berol. 4. Epistoſta ſyriaca indi ad patriarcham antiochenum ſcripta, a Carolo Schaaf latine reddita. Taniur, prouincia littoris coromandelini. Gens malabarice, aulici maratice loquuntur.

Telungica eadem ac warugica,

Terna.

Ternate, infula. Incolis lingua malaica familiaris est.

Thomai, christiani in india. Horum lingua sacra est syriaca, der dänischen missionarien bericht, contin. 18. præf. c. 4. b.

Timos, infula. Incolæ loquuntur malaice.

Tunkina lingua eadem ac anamitica.

Turcica. Ei discendæ destinatum seminarium. Briot del'empire ottoman. 226.

Grammatica. Iacobi Stephani, Petri della Valle, Francisci Riuolæ, Francisci Mariæ Maggii, Meninski. Hieronymi Megiseri institutiones linguæ turcicæ. P. I. uratislau. P. II. III. IV. lips. 1612. Andreæ du Ryer rudimenta linguæ turcicæ, paris. 1630. & 1633. Ioannis Molini, romæ, 1649. 8. P. F. Bernardi da Parigi, romæ. 1665. 4.

Lexica. Vocabulario italiano turchesco, compilato dal P. F. Bernardo da Parigi, romæ, typis congreg. de propag. fide. 1665. 4. Meninsky thesaurus turcico - persico - arabicus.

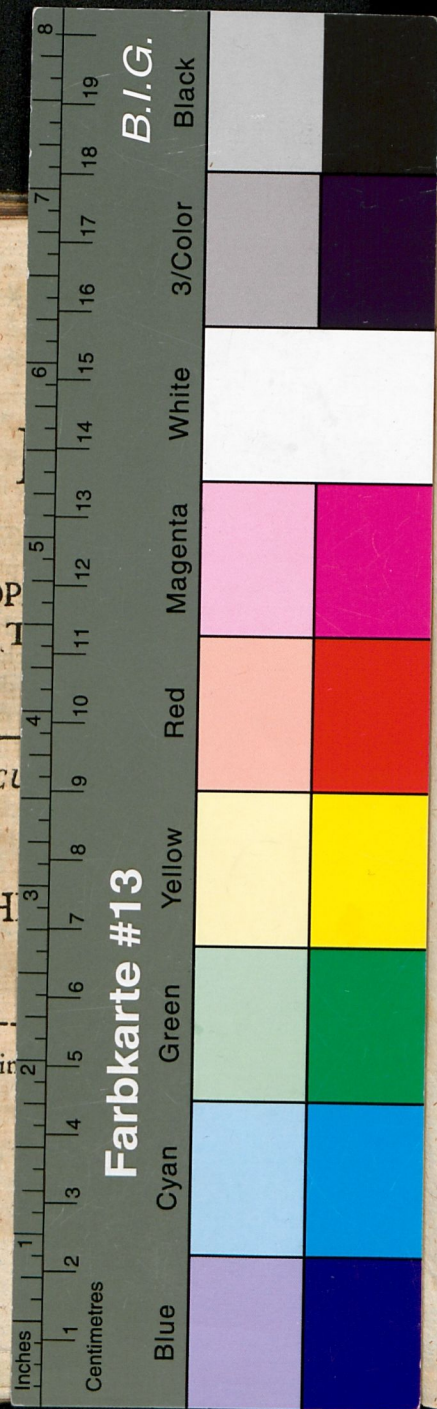
Scripta alia. Versio N. T. turcica, vide Mulleri excerpta msc. turc. C. 4. b. med. Thomas a Kempis de imitando Christo. Excerpta msc. turci de cognitione Dei & hominis, per Andream Mullerum; colon. brandenb. 1665. 4.

* * *
*

Bd 1216.

S 8

h. c.

Farbkarte #13

B.I.G.

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

EXOTICARVM
LINGVARUM
USUS ET PRÆSDIA

SPECIMEN EXHIBET EVANGELICISQVE
MISSIONARIIS DICAT

IO. HENR. CALLENBERG

c1b 1666 xxxvi.

*Æ*thiopicæ linguæ

Grammatica Mariani Victorii Reatini,
romæ 1552. 4. & 1630. 8. *Institutiones*
linguæ chaldææ, seu æthiopicæ; romæ 1630.
8. Iob. Ludolfi, londini. 1661.

Lexicon Ludolfi.

Scripta miscellanea. Iacobi Wemmeri
lexicon æthiopicum, cum eiusdem linguæ in-
stitutionibus grammaticis, & indice vocum
latinarum; romæ, 1638. 4. Quatuor prima
capita geneleos æthiopice & latine per Ge-
orgium Christ. Burcklinum, francofurti,
1696. 4. *Prophetia* Ionæ, ex æthiopico in
latinum versa, & notis atque adagiis illustra-
ta a Theodoro Petrazo. *Psalterium* per Ioan-
nem Porckenium, romæ 1513. & coloniæ,
1518. Iobi Ludolfi psalterium æthiopicum
):(cum